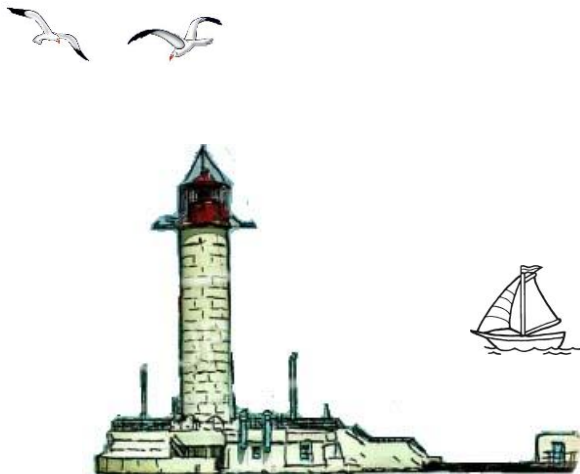

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДП УКРАЇНСЬКИЙ НДІ МЕДИЦИНИ ТРАНСПОРТУ
МОЗ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МЕДИЧНОЇ НАУКИ

БЮЛЕТЕНЬ XXII ЧИТАНЬ ІМ. В. В. ПІДВИСОЦЬКОГО

18 – 19 травня 2023 року

ОДЕСА 2023

ББК 52. 52 Я 431

УДК 929 Підвисоцький В. В. : 61

Організатори – засновники конференції:

Міністерство охорони здоров'я України
ДП Український НДІ медицини транспорту МОЗ України
Одеський національний медичний університет
Наукове товариство патофізіологов України
Українська асоціація медичної науки

Головний редактор

Гоженко А. І.

Редакційна колегія

Бадюк Н. С.

Вастьянов Р. С.

Єфременко Н. І.

Котюжинська С. Г.

Насібуллін Б. А.

Савицький І. В.

Адреса редакції:

вул. Канатна 92, 65039, м.Одеса, Україна

e-mail: badiuk_ns@ukr.net

XXII–і читання В. В. Підвисоцького: Бюлетень матеріалів наукової конференції (18-19 травня 2023 року). – Одеса: УкрНДІ медицини транспорту, 2023. – 179 с.

© УкрНДІ медицини транспорту

**ПДВИСОЦЬКИЙ
ВОЛОДИМИР ВАЛЕРІАНОВИЧ**

24.05.1857 - 22.01.1913

Засновник і декан медичного факультету,
Завідуючий кафедрою загальної патології
Імператорського Новоросійського університету
в місті Одесі
1900-1905

Вельмишановні колеги!

Ми з Вами разом продовжуємо традицію проведення читань присвячених В. В. Підвисоцькому. Це вже ХХІІ читання, присвячені одному з засновників патофізіології в Україні. Впевнений, що ця традиція буде спарияти розвитку патофізіології.

Впевнений, що широкий загал науковців-медиків буде продовжувати справу нашого видатного земляка, спрямованого на розвиток як патофізіології так і взагалі теоретичної медицини, а це є наріжним каменем практичної медицини.

Президент наукового товариства
патофізіологів України, проф.

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, representing the name A. I. Gojenko.

А. І. Гоженко

РОЛЬ ЛІПОПРОТЕЇНЛІПАЗИ В ПАТОГНЕЗІ ЛІПІДНОГО ОБМІНУ

THE ROLE OF LIPOPROTEIN LIPASY IN THE PATHOGENESIS OF LIPID EXCHANGE

**Котюжинська С. Г., Гончарова Л. В., Шухтіна І. М.,
Кузьменко І. А.**

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Ключовим та початковим механізмом етапу засвоєння тканинами ліпопротеїнів є ліпопротеїнліпаза (ЛПЛ) – фермент, який забезпечує споживання ендогенних жирів тканинами. ЛПЛ локалізована на ендотелії судин, де утримується протеоглікановими ланцюгами гепаринсульфату. ЛПЛ більш активна в катаболізмі ліпопротеїнів, які багаті тригліцидами, і гідроліз тригліцидів відбувається, в цілому, в середині капілярів жирової тканини, скелетних м'язів та серцевого м'язу. Здатність ферменту розщеплювати тригліциди не безмежна, тому надлишкове накопичення в плазмі ліпопротеїнів погіршує видалення хіломікронів з крові.

Комплексне вивчення внутрішньосудинного ліполізу, вуглеводного обміну та реактивності системи ендогенного гепарину у пацієнтів з інсулінрезистентною патологією (артеріальна гіпертензія, цукровий діабет 2 типу) виявило підвищення ліполітичної активності сироватки крові (17%), гіпертригліцидемію (123%), гіперліпидемію (141%), гіперглікемію тільки при цукровому діабеті 2 типу (179%) відносно показників здорових осіб. Дія гепарину та інсуліну *in vitro* на інтенсивність сивороточного ліполізу виявлена не була.

На моделі харчової ліпемії (2 години після отримання їжі) при вивченні впливу ендогенного та екзогенного гепарину *in vivo* у здорових осіб на загальну активність ліпопротеїнліпази, встановлено підвищення фонового (214%) та постгепаринового (202%) рівнів загальної активності ліпопротеїнліпази та зниження концентрації внутрішньоклітинного резерву гепарину (37%) у відповідь на харчове навантаження, аналогічно з тим, що спостерігалось натще у інсулінрезистентних пацієнтів.

Доведено, що, не дивлячись на підсилення внутрішньосудинного ліполізу при гепаринізації, у інсулінрезистентних пацієнтів відносна реактивність цієї системи знижена, внаслідок високого вихідного рівня активності вільного пулу ліпопротеїнліпази. Таким чином, гепариновий тест демаскував гіперінсулінемію, яка не виявлялась у пацієнтів з артеріальною гіпертензією та цукровим діабетом 2 типу за показниками інсуліну в сироватці крові. В ліпопротеїновому спектрі постгепаринової сироватці виявлявся пік дрібних щільних часток ліпопротеїнів низької щільності (ЛПНЩ), який характерний для інсулінрезистентної патології, але при цьому в догепариновій сироватці він не відмічався.

Взаємозв'язок інсулінрезистентності, компенсаторної гіперінсулінемії та найбільш типових порушень ліпідного профілю уявляється наступним чином. При гіперінсулінемії збільшено синтез ліпопротеїнів дуже низької щільності (ЛПДНЩ) печінкою. Видалення їх з крові регулюється ліпопротеїнліпазою, який в свою чергу знаходиться під контролем концентрації інсуліну в крові. Сполучення підвищеного синтезу ЛПДНЩ (вторинного відносно до гіперінсулінемії) та порушення видалення їх з крові (вторинне відносно до дії інсуліну на ліпопротеїнліпазу) призводить до підвищення концентрації ЛПДНЩ та тригліцеридів в плазмі крові. Порушення функції ЛПЛ сприяє також зниженню вмісту ліпопротеїнів високої щільності в крові (ЛПВЩ). Це трапляється через те, що молекули ЛПВЩ в організмі утворюються при гідролізі ЛПДНЩ завдяки ЛПЛ. Тому все, що порушує розпад ЛПДНЩ, супроводжується уповільненням утворення ЛПВЩ. Крім того, розпад саме ЛПВЩ при гіперінсулінемії прискорено, що має чітку зворотню кореляцію з вмістом інсуліну в плазмі крові натще. Слід додати, що при підвищенні синтезу ЛПДНЩ вміст ліпопротеїнів проміжних щільностей в печінці також підвищено. Останні є джерелом ЛПНЩ – найбільш атерогенного класу ліпопротеїнів.

Таким чином, наведені дані підтверджують вагому роль порушень активності ліпопротеїнліпази в патології обміну ліпідів на етапі їх утилізації тканинами і, відповідно, акцентують увагу на проведення відповідних досліджень в цьому напрямку, так як пригнічення саме даного ланцюга закономірно призводить до гіперліпемії, що є одним з основних ланцюгів патогенезу атеросклерозу.

Ключові слова: ліпопротеїнліпаза, ліпідний обмін, гепарин, інсулінорезистентність

Key words: lipoprotein lipase, lipid metabolism, heparin, insulin resistance

УДК 616.12-008.6/9-092:616-005.1:612.015.11:577.123]-092.9

РОЛЬ ГЛУТАТИОНОВОЇ АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ В ПАТОГЕНЕЗІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ І МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ СЕРЦЯ ЗА УМОВ ГОСТРОЇ КРОВОВТРАТИ РІЗНОЇ ТЯЖКОСТІ

THE ROLE OF GLUTATHIONE ANTIOXIDANT SYSTEM IN THE PATHOGENESIS OF FUNCTIONAL AND METABOLIC DISORDERS OF THE HEART IN CONDITIONS OF ACUTE BLOOD LOSS OF VARYING SEVERITY

Кошак Д. О.

*Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, м. Тернопіль, Україна*

Глутатионовій антиоксидантній системі відводять одну з ключових ролей у захисті організму від активних форм кисню, вільних радикалів та ендотоксинів. Співвідношення вмісту відновленого та окисненого глутатіону є одним з доказових критеріїв розвитку оксидативного стресу. Останній належить до пускових факторів розвитку поліорганної дисфункції та недостатності.

Гостра крововтрата і гіпоксія, яка її супроводжує, належить до потужних прооксидантних чинників. В її патогенезі недостатньо висвітлено роль глутатионові антиоксидантної системи у розвитку функціональних та морфологічних порушень у внутрішніх органах, зокрема серці. Розвиток дисфункції серця замикає чергове «хибне» патологічне коло, яке може призвести до поглиблення гіпоксії за рахунок циркуляторних порушень.

Мета роботи: з'ясувати вплив гострої крововтрати різного ступеня тяжкості на динаміку показників глутатионові антипероксидазної системи, функціональні та морфологічні порушення у міокарді білих щурів.

Дослідження виконано на статевозрілих білих щурах-самцях

<i>Котюжинська С. Г., Гончарова Л. В., Шухтіна І. М., Кузьменко І. А.</i>	
РОЛЬ ЛІПОПРОТЕЇНЛІПАЗИ В ПАТОГЕНЕЗІ ЛІПІДНОГО ОБМІНУ	97
<i>Кошак Д. О.</i>	
РОЛЬ ГЛУТАТИОНОВОЇ АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕ- МИ В ПАТОГЕНЕЗІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ І МЕТАБО- ЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ СЕРЦЯ ЗА УМОВ ГОСТРОЇ КРОВОВТРАТИ РІЗНОЇ ТЯЖКОСТІ	99
<i>Кремінська І. Б., Заяць Л. М., Антимис О. В.</i>	
КОРЕКТУЮЧИЙ ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ПОМІРНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ НА УЛЬТРАСТРУКТУРНІ ЗМІНИ СУДИННОЇ СТІНКИ ПРИ ГІПЕРХОЛЕСТЕ- РИНЕМІЇ	101
<i>Кузнецова Г. С., Кузнецова К. С., Гоженко А. І.</i>	
ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ УШКОДЖУЄ ЕНДОТЕЛІЙ СИЛЬНІШЕ, НІЖ ГІПЕРТОНІЧНА ХВОРОБА ТА ІШЕМІЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ	103
<i>Кузьміна І. Ю.</i>	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИРОВОЇ ТКА- НИНИ У ЩУРІВ НА ФОНІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМУ	105
<i>Левицький А. П., Ходаков І. В., Селіванська І. О., Латінська А. П.</i>	
ВПЛИВ ЖИРОВОГО ХАРЧУВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСТЕОПОРОЗУ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД СТАНУ ЕНДОГЕННОГО БІОСИНТЕЗУ ОМЕГА-3 ПОЛІНЕНАСИЧЕНИХ ЖИРНИХ КИСЛОТ	107
<i>Матюшенко П. М.</i>	
АКТИВАЦІЯ СЕРОТОНІН- ТА ДОФАМІНЕРГІЧНОЇ НЕЙРОМЕДІАТОРНОЇ СИСТЕМИ НОРМАЛІЗУЄ МОТОРНУ ПОВЕДІНКУ ЩУРІВ З ХРОНІЧНИМ НЕПЕРЕДБАЧУВАНИМ СТРЕСОМ	109